

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๘/๒๕๖๙

เรื่องพิจารณาที่ ๓๘/๒๕๖๘

วันที่ ๒๑ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง ศาลปกครองสงขลา ผู้ร้อง
- - - ผู้ถูกร้อง

เรื่อง พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ศาลปกครองสงขลาส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี (นายวัชระ สกุลสันต์) ในคดีหมายเลขดำที่ ๔๓/๒๕๖๘ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องนายอำเภอควนกาหลง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อศาลปกครองสงขลาว่า ผู้ฟ้องคดีสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๐ บ้านห้วยน้ำดำใน ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีประกาศอำเภอควนกาหลง เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน บ้านห้วยน้ำดำใน หมู่ที่ ๑๐ ตำบลควนกาหลง ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ ระบุว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามที่จะสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗

มาตรา ๑๒ (๑๑) เนื่องจากเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรฐานซื้อไว้ซึ่งของอันตนรู้ว่าเป็นของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงศุลกากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗ ทวิ ลงโทษปรับเป็นเงิน ๙,๙๘๔ บาท ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งตามประกาศอำเภอควนกาหลงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับความผิดที่ผู้ฟ้องคดีเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดตามพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ มาตรา ๒๗ ทวิ ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ ขอให้ศาลปกครองสงขลาเพิกถอนคำสั่งตามประกาศอำเภอควนกาหลงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งรับรองให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน และสั่งระงับหรือชะลอการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านไว้ก่อนจนกว่าศาลปกครองจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสงขลา ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรนั้น กฎหมายศุลกากรประกอบด้วยความผิดหลายฐาน แต่ละฐานความผิดมีระวางโทษแตกต่างกัน บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้ระบุชัดเจนว่าคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรฐานใด ไม่มีการจำแนกประเภทการกระทำและความหนักเบาแห่งสภาพบังคับให้เหมาะสมตามลักษณะและพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด และไม่กำหนดระยะเวลาของการจำกัดสิทธิ ทำให้ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรทุกกรณีถูกจำกัดสิทธิได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตลอดชีวิต ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรไว้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถสมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านได้ ดังนั้น บทบัญญัติดังกล่าวเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖

ศาลปกครองสงขลาเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ ซึ่งศาลปกครองสงขลาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ศาลปกครองสงขลาส่งคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดี ในคดีหมายเลขดำที่ ๔๓/๒๕๖๘ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ที่บัญญัติคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ หรือไม่ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่ศาลปกครองสงขลาจะใช้บังคับแก่คดี เมื่อผู้ฟ้องคดีโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๑) มาตรา ๔๑ วรรคสาม และ มาตรา ๕๐ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ ส่วนที่โต้แย้งว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ หรือไม่ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ ศาลรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณาวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๘ โดยมาตรา ๓ บัญญัติให้ยกเลิกความใน (๑๑) ของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “(๑๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ก กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้” และมาตรา ๔ บัญญัติให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๑/๑) ของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ “(๑๑/๑) ไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดไว้ในบัญชี ข กฎหมายและฐานความผิดตามมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) ท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยังไม่พ้นกำหนดเวลาสิบปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันพ้นระยะเวลาการลงโทษหรือการกำหนดโทษ แล้วแต่กรณี” ซึ่งกฎหมายและฐานความผิดตามที่กำหนดในบัญชี ก และบัญชี ข ไม่ได้กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรไว้อีกต่อไป

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นจะต้องมีผลใช้บังคับอยู่ในวันที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย หรือมีการคงหลักการเดิมไว้ในกฎหมายฉบับใหม่ที่มีผลเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายฉบับเดิม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๑๒ (๑๑) ที่บัญญัติให้ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านต้องไม่เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลปกครองสงขลาจะใช้บังคับแก่คดีในขณะที่ยุติคดียื่นคำโต้แย้งเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ต่อมาระหว่างการพิจารณาคดีมีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมาตรา ๓ บัญญัติให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา ๑๒ (๑๑) และมาตรา ๔ บัญญัติเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ (๑๑/๑) เป็นการยกเลิกลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านกรณีดังกล่าวแล้ว กรณีไม่มีเหตุที่จะต้องวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๑

- ๕ -

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งจำหน่ายคดี

(คำสั่งที่ ๘/๒๕๖๙)

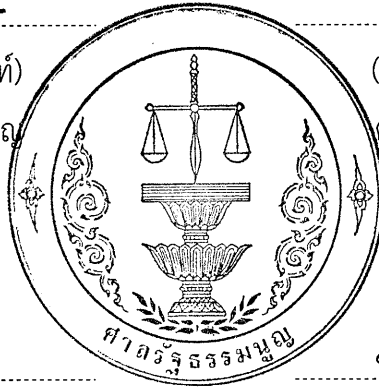
(นายอุดม สิทธีวรธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุพห์ แสงเทียน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสรารุช ทรงศิริไฉ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ